

แถลงข่าว : ความคืบหน้าการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล ประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ ได้กล่าวกับสื่อมวลชนที่ ตึกนารีสโมสรเกี่ยวกับความคืบหน้าการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ สาระสำคัญ โดยสรุปดังนี้

1. กรอบความคิด

คณะกรรมการฯ กำหนดเป้าหมายหลักของการปฏิรูปไว้ว่า มองไปข้างหน้าอยากที่จะเห็นประเทศไทยมี **“การพัฒนาเศรษฐกิจที่แท้จริง”** ซึ่งที่ผ่านมาแม้การพัฒนาจะช่วยให้ประเทศก้าวหน้าในหลายด้าน แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่า ไทยกำลังเผชิญกับความท้าทาย 2 ส่วนสำคัญ คือ **หนึ่ง ปัญหาเชิงโครงสร้างหลายเรื่องที่เหนี่ยวรั้งการขยายตัวทางเศรษฐกิจ** อาทิ ศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจลดลง ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ปัญหา กลไกและบทบาทภาครัฐที่ไม่เอื้อต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ อีกทั้งปัญหากฎหมายและกฎระเบียบที่มีจำนวนมาก ล้าสมัย และมีช่องโหว่จากการใช้ดุลยพินิจ จนเป็นเหตุหนึ่งให้ปัญหาคอร์รัปชันรุนแรง และ **สอง บริบทเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป** จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พลิกโฉมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กติกาและมาตรฐานสากลที่เข้มงวดขึ้น และสังคมผู้สูงอายุ

2. สาระสำคัญของแผนปฏิรูปด้านเศรษฐกิจ

ด้านที่หนึ่ง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับทุกภาคส่วนในระบบเศรษฐกิจ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ คนไทย ภาคธุรกิจไทย และภาครัฐไทยต้องเก่งขึ้น แผนในส่วนนี้คือ **ระยะสั้น การเพิ่มผลิตภาพ** ในอุตสาหกรรมหลักที่ไทยมีความชำนาญ และสร้างฐานอุตสาหกรรมใหม่ที่มีศักยภาพเติบโตในอนาคต จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะบุคลากร เพิ่มประสิทธิภาพด้วยการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data analytics) และกฎหมายการแข่งขันทางการค้า รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบด้านต่างๆ **ระยะกลาง การรวมกลุ่มในภูมิภาค** เพื่อขยายตลาดและสร้างฐานการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน (CLMV) บังคลาเทศ และตอนเหนือของอินเดีย และ **ระยะยาวที่ต้องเริ่มตั้งแต่วันนี้คือ การสร้างระบบนิเวศด้านการวิจัยและนวัตกรรม** ที่เน้นตอบโจทย์ประเทศและความต้องการใช้งานจริง ไม่ใช่งานวิจัยประเภทขึ้นหิ้ง จึงต้องมีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาจริงจัง รวมถึงการจัดตั้งศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา การจัดตั้งศูนย์กลางการพัฒนา ศักยภาพสตาร์ทอัพและวิสาหกิจขนาดเล็ก ซึ่งจะเป็โครงสร้างพื้นฐานกลางที่จะเอื้อให้เกิดการคิดค้น สร้างสรรค์ สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมใหม่

ด้านที่สอง ความเท่าเทียมและการเติบโตอย่างมีส่วนร่วม เพื่อการลดความเหลื่อมล้ำและกระจายประโยชน์จากการพัฒนาไปสู่ประชาชนให้ทั่วถึงมากขึ้น หนึ่งในข้อเสนอสำคัญคือ **การจัดตั้งสำนักงานบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ** เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนและผลักดันนโยบายให้เกิดผลจริง แนวทางมีหลายระดับ **ระดับบุคคล** มุ่งเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนโดยเฉพาะเกษตรกรและแรงงานไร้ฝีมือที่ยากจนในระดับฐานราก **ระดับชุมชน** มุ่งสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ด้วยการยกระดับสถาบันการเงินชุมชนและพัฒนาธุรกิจชุมชน รวมถึง การพัฒนาผู้นำชุมชน และ**ระดับประเทศ** มุ่งพัฒนาเมืองในภูมิภาค และจัดสรรงบประมาณให้กับจังหวัดที่ยากจนอย่างเหมาะสม การสร้างระบบสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็น อาทิ การปรับปรุงระบบบำนาญให้ครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม และขยายความคุ้มครองของกองทุนประกันสังคมไปยังกลุ่มแรงงานนอกระบบและเกษตรกรเพิ่มขึ้น

ด้านที่สาม การปรับกลไกและบทบาทภาครัฐให้เท่าทันกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง โดย ภาครัฐ (1) ต้องคำนึงถึง “ประสิทธิภาพ” และ “ความยั่งยืน” มากขึ้น (2) ต้องโปร่งใส มีการตรวจสอบจากภาคประชาชนได้ (3)

กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นตัดสินใจมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การแก้ปัญหาที่มีสภาพชัดเจน และ (4) ปรับบทบาทให้มีความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้นในทุกมิติ

ที่สำคัญคือ การยกระดับกระบวนการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพและบูรณาการ (Plan-Do-Check-Act) ใน 3 มิติ **มิติแรก การปฏิรูปหน่วยงานนโยบาย** ที่สำคัญได้แก่ **สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เท้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและตอบโจทย์ของประเทศที่ซับซ้อนขึ้น **สำนักงานสถิติแห่งชาติ** ให้สามารถพัฒนาระบบข้อมูลที่สมบูรณ์ มีปริมาณเพียงพอ หลากหลาย เรียกใช้ได้รวดเร็ว **มิติที่สอง การปฏิรูปหน่วยงานการคลังและงบประมาณ** ให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว โดยจำเป็นต้อง**ปฏิรูปหน่วยงานงบประมาณ** ให้การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และ**ปฏิรูปนโยบายการคลังและภาษี** เพื่อรองรับภาระทางการคลังที่ในอนาคตจะเพิ่มขึ้นจากการดูแลผู้สูงอายุ ด้วยการปฏิรูประบบประกันสุขภาพของประเทศ และ**เพื่อเพิ่มรายได้รัฐบาล**เสนอให้**มีองค์กรจัดเก็บภาษีที่ดิน**เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี การปรับปรุงระบบภาษีในอัตราก้าวหน้า และขยายฐานการจัดเก็บภาษีไปสู่ทรัพย์สินรูปแบบต่างๆ รวมทั้ง**ปฏิรูปหน่วยบริหารสินทรัพย์ของภาครัฐ** โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจให้บริหารสินทรัพย์ให้เพิ่มมูลค่าตามศักยภาพ **มิติที่สาม การปฏิรูปหน่วยงานดำเนินการและประเมินผล** ที่สำคัญคือ **หน่วยงานขับเคลื่อนนโยบาย (Execution Unit)** ให้มุ่งผลสัมฤทธิ์ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ **หน่วยงานติดตามและประเมินผล** เพื่อเพิ่มศักยภาพและความอิสระในการติดตามประเมินผล และมีข้อมูลให้ติดตามประเมินผลให้ถูกต้อง เชื่อถือได้ รวมทั้งมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่นำผลข้างต้นย้อนกลับเพื่อปรับปรุงแผนในระยะต่อไป รวมถึงการ**ปฏิรูปสถาบันเพิ่มผลผลิต** ให้ส่งเสริมผลิตภาพและการมาตรฐานของประเทศได้อย่างเป็นระบบ และ**สถาบันด้านการส่งเสริม SMEs** เพื่อช่วยยกระดับความสามารถของ SMEs อย่างบูรณาการและได้ผลจริง

3. ข้อเสนอแนะบางประการของคณะกรรมการฯ เกี่ยวกับแผนการปฏิรูปนี้

(1) ด้วยบริบทเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในลักษณะที่ยากจะคาดเดา ข้อเสนอแนะนี้ จึงเน้นทิศทางสำคัญ แต่คงความยืดหยุ่นให้สามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดการปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม

(2) ด้วยข้อจำกัดของกรอบเวลา จึงสามารถนำเสนอได้เพียงครึ่งหนึ่งของความตั้งใจในเบื้องต้น บางเรื่องก้าวหน้า บางเรื่องยังตั้งไข่ แต่เห็นว่าจะช่วยให้เห็นแนวทางการปฏิรูปในภาพรวม เห็นความเชื่อมโยงของมาตรการในแต่ละด้าน

(3) ข้อเสนอปฏิรูปครั้งนี้ส่วนใหญ่ไม่ใช่เรื่องใหม่ เป็นข้อเสนอที่ผู้เกี่ยวข้องที่หวังดีต่อบ้านเมืองได้ปูทางไว้ทั้งนักวิชาการ สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้วิเคราะห์ ศึกษา ถกเถียงกันมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ประสพการณ์ที่ผ่านมาชี้ว่า การกำหนดเรื่องที่ปฏิรูปโดยลำพังเป็นสิ่งไม่ยาก แต่การแสวงหาหนทางขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นจริงเป็นเรื่องที่ท้าทาย

คณะกรรมการฯ เห็นว่า สถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันเอื้อให้การปฏิรูปต่างๆ เกิดขึ้นได้ กล่าวคือ รัฐบาลและประชาชนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน ประกอบกับสถานการณ์เศรษฐกิจโดยรวมมีแนวโน้มค่อนข้างดี ที่จะเอื้อให้เกิดการปฏิรูปในเรื่องที่ยาก และที่สำคัญคือ แรงสนับสนุนจากประชาชน ผู้ซึ่งตระหนักว่า การปฏิรูปประเทศเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่พลเมือง ไม่ใช่หน้าที่ของคนใดคนหนึ่ง คณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคน ที่แต่ละคนจะต้องช่วยกันปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้บ้านเมืองนี้ดีขึ้น